

ט. מה דין ספקות הטומאה במקרים דלהלן?

- א. טומאה הבאה ע"י אדם, ספק אם נגעה בכלי המונח על גבי קרקע, ספק לא נגעה.
- ב. כלי הנישא בידי אדם, ספק אם נגע בטומאה אם לאו.
- ג. היה מתעטף בטליתו וטהרות או טומאות בצדו, ספק נגע ספק לא נגע.

א. כאמור, לדברי רבי יוחנן ספק טומאה הבאה בידי אדם (בר דעת) טמא אפילו בכלי מונח על גבי קרקע כמי שיש בו דעת לישאל [אעפ"י שהאדם לא היה עסוק באותו כלי, כגון נדה היושבת על המטה או כגון נושא שרץ בידו ספק נגע בכלי המונח ע"ג קרקע ספק לא נגע].

א. מתוך דברי התוס' כפי פירוש מהר"ם, יש לשמוע שבכגון זה בספק ספקא טהור, ואינו דומה לשאר ספק טומאה שברשות היחיד שטמא אפילו בריבוי ספקות. ואולם ברמב"ן מבואר שגם בספק ספקא טמא (וע' גם במהרש"א. ע"ע בשערי הגר"ח שמואלביץ פסחים).

ב. יש אומרים שטומאה הבאה ע"י אדם ולא נודעה לו, אינה נחשבת כבאה בידי אדם (עפ"י כסף משנה הל' אבות הטומאות י"א – בדעת הרמב"ם). ויש חולקים (הראב"ד שם. ובמרכבת המשנה הקשה על הכס"מ ופירש דעת הרמב"ם בטעם אחר).

ב. כלי הנישא בידי אדם, ספק נגע בטומאה ונטמא ספק לא נגע – משמע בגמרא שהרי זה כספק בדבר שיש בו דעת לישאל שברשות היחיד טמא.

התוס' הקשו ממקום אחר ותרצו שדוקא כאן משום שהמטמא עצמו – הנדה – יש בו דעת [אבל אם הכלי המסופק לא נישא ע"י אדם, אעפ"י שהמטמא יש בו דעת לישאל – טהור, כמבואר בסוטה כט שהולכים אחר הנוגע ולא אחר המגיע], או משום שהאדם הנושא גם כן נטמא מספק, אבל באופן שהנושא לא נטמא והמטמא הוא כלי שאין בו דעת – טהור [מלבד בטומאה הבאה ע"י אדם שטמא לרבי יוחנן כנ"ל].

ג. היה מתעטף בטליתו וטהרות וטומאות בצדו או למעלה מראשו, ספק נגע ספק לא נגע – טהור. והיינו ברשות הרבים אבל ברשות היחיד טמא (כן שנה ר' הושעיא. וכן פרשו אליבא דרבי יוחנן שהחשיב כגון זה כדבר שיש בו דעת לישאל, לפי שבא ע"י אדם). ואם אי אפשר אא"כ נגע (כלומר קרוב לודאי. תוס') – טמא. רשב"ג אומר: אומרים לו שְׁנָה (לבדוק אם נוגע אם לאו) ושונה. אמרו לו: אין שונים בטהרות.

א. מפשט לשון רש"י משמע שלחכמים אין שונים בין לקולא בין לחומרא. ואילו שאר הראשונים הביאו מסוגיא להלן שלהחמיר שונים [וכן הלכה. לקוטי הלכות. ואף רש"י אינו חולק על כך לדינא – עריטב"א ועוד]. ופרשו שלרשב"ג מועילה בדיקה אפילו באופן שקרוב לודאי שנגע, אם עתה לא ישנה ולא יגע – טהור. ועל כך נחלקו חכמים.

ב. מבואר מדברי התוס' שכל ספק שהוא קרוב לודאי כגון כאן שקרוב שנגע, אפילו ברשות הרבים טמא. וע' בתורא"ש שבמקום שקרוב לטומאה יותר מלטהרה מטמאים אפילו ברשות הרבים.

דף ו

י. טומאה למפרע שבנדה, מה דינה לענין הדינים דלהלן?

- א. מנין ימי נידות וזיבות.
- ב. טומאת בועלה.
- ג. תרומה וקדשים שנגעה בהם; אכילתם ושריפתם.
- ד. חולין שנעשו על טהרת הקדש או התרומה.

א. הרוּאָה דם ונטמאת למפרע מעת לעת, אינה מקולקלת למנין ימי נידתה וזיבתה אלא מונה משעה שראתה. ראתה כתם הרידי מקולקלת למנינה [עד שתמנה שבעה עשר נקיים, שכשתראה לאחר מכן יודעת ודאי שהיא בתחילת נדתה, כמבואר בערכין ח], ואינה מונה אלא משעת ראייה. הלכך המוצאת כתם, אם תראה דם לאחר שני ימים, אינה מונה שבעה משעת מציאת הכתם אלא מיום שראתה, כי שמא הכתם לא בא מגופה (תוס').

ב. הרואה דם אינה מטמאה את בועלה למפרע (להיות טמא מספק ב'אב הטומאה' כדין בועל נדה, אבל מטמאתו טומאת ערב משום מגעה, לתלות, ק"ו ממשכב ומושב. ברייתא להלן טו. ורש"י יד. רמב"ם משכב ומושב ג,ח). רבי עקיבא אומר מטמאה.

הלכה כחכמים (רמב"ם איסור"ב ח, יג; מטמאי משכב ומושב ג,ח ועוד).

הרואה כתם – מטמאה את בועלה. [לרב ולריש לקיש, אפילו למפרע – ורבי מאיר היא שמחמיר בכתמים יותר מבדם. ולשמואל ורבי יוחנן – מכאן ולהבא. להלן טו.].

ג. הרואה דם מטמאה את הקדשים למפרע לתלות ולא לשרוף. וכן הדין ברואה כתם (בין למפרע בין מכאן ולהבא). ונחלקו שתי לשונות בדברי רב הונא אם מטמאה גם את התרומה.

הלכה כלשון אחרונה שמטמאה בין לקודש בין לתרומה (רמב"ם הל' מטמאי משכב ומושב ג,ט. וע' חכמת בצלאל).

ד. חולין שנעשו על טהרת הקדש שנגעה בהם – תולין, אבל הנעשים על טהרת התרומה – אין נטמאים בטומאת מעת לעת למפרע.

א. הרמב"ן כתב להוכיח מדברי הגמרא שלפי לשון ראשונה דרב הונא, לא גזרו בטומאת מעת לעת בחולין שנעשו על טהרת הקודש. ויש חולקים (ער"ן רשב"א וריטב"א ותוס' חגיגה כה. וכן הוכיחו מהרש"א וחכמת בצלאל מהתוס' בסוגיתנו, ע"ש).

ונראה שלמ"ד חולין שנעשו על טהרת הקודש לאו כקודש דמי, אין טמאים במעת לעת שבנדה (ע' חזו"א טהרות ב,ח בפירוש דברי הר"א).

ב. אף לענין טומאת כתמים מכאן ולהבא, כתב הרמב"ם (משכב ומושב ג,ט) שאַכְלִים ומשקים של חולין שנעשו על טהרת תרומה, אינם נטמאים. ויש סוברים שאפילו חולין רגילים מיטמאים בכתם (תוס' לעיל ג סע"א).

דפיו 1 – ז

יא. האם מותר לטמא עיסה הטבולה לחלה, קודם גילגול ולאחריו? האם חולין הטבולים לחלה דינם כחלה לענין הטומאות השונות?

אין מותר לטמא עיסה אלא קודם גילגול, וכגון שנולד בה ספק טומאה – מותר לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל, אבל משגלגלה אסור לטמאה, שחולין הטבולים לחלה כחלה הם, ואסור לגרום טומאה לחלה. כן שנינו במשנת חלה.

ואפילו ספקות שגזרו בהם טומאה לתרומה ולא לחולין [כגון זב וטהור שהיו פורקים מן החמור משא (לפרש"י משא כבד, ולפתוס' משא קל) שיש חשש הישענות והסט, לכך טימאוהו לתרומה] – אסורים בחולין הטבולים לחלה.